

dorian gray'in portresi
oscar wilde

ingilizce aslından çeviren: ayşe belma dehni
sonsöz: joseph bristow

ayrıntı: 1016 / klasik dizisi: 17

dorian gray'in portresi / oscar wilde

orjinal adı / the picture of dorian gray

ingilizce aslından çeviren / ayşe belma dehni

sonsöz / joseph bristow

yayıma hazırlayan / cansu akkoyun

son okuma / nisa gülfidan

bu kitabın türkçe yayım hakları
ayrıntı yayınları'na aittir.

kapak illüstrasyonu / berat pekmezci

kapak ve görsel tasarım / gökçe alper

dizgi / hediye gümen

baskı: yazın basın yayın mat. tur. tic. ltd. şti.
çevre sanayi sitesi 8. blok no: 38-40-42-44
başakşehir / istanbul / sertifika no: 12028

birinci basım eylül, 2016 / baskı adedi 2000

isbn 978-605-314-122-8 / sertifika no: 10704

ayrıntı yayınları basım dağıtım san. ve tic. a.ş.
hobyar mah. cemal nadir sok. no: 3 cağaloğlu - istanbul
tel: (0212) 512 15 00 faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr
info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi
facebook.com/ayrintiyayinevi
instagram.com/ayrintiyayinlari

oscar wilde

1854 yılında İrlanda'nın Dublin kentinde doğdu. Estetik tutkusunun daha da gelişmesini sağlayan Oxford Magdalen College'da eğitim gördü. Bu okuldan başarıyla mezun oldu. Oxford Üniversitesi'nin her yıl öğrencilerine şiir dalında düzenlediği bir yarışmaya katıldı; bu yarışmada edebiyat ve kompozisyon ödülü olan Newdigate Ödülü'nü kazandı. İlk şiir kitabı 1881'de yayımlandı. 1884'te gazetecilik kariyerine adım attı. Aynı yıl Constance Lloyd ile evlendi, ilk oğlu 1885, ikinci oğlu 1886 yılında dünyaya geldi. 1880 yılı sonlarında eleştiri denemeleri ve kısa hikâyeleri yayımlanmaya başladı. Adı kara listeye alınmış olan ilk ve tek romanı *Dorian Gray'in Portresi*'nin ilk versiyonu 1890 yılında, yeniden düzenlenmiş ikinci versiyonu ise 1891 yılında yayımlandı. Bu süreci Wilde'in büyük başarı yakaladığı, gösterime de giren sosyete komedileri izledi. Bunlar sırasıyla *Lady Windermere's Fan* (*Leydi Windermere'in Yelpazesi*, 1892); *A Woman of No Importance* (*Önemsiz Bir Kadın*, 1893), *An Ideal Husband* (*İdeal Bir Koca*, 1895) ve *The Importance of Being Earnest* (*Dürüst Olmanın Önemi*, 1895) adlı oyunlardır. 1895 yılında Queensberry Markisi'nin ona iftira atması üzerine açtığı karşı davayı kaybederek homoseksüel eylemlerde bulunduğu gerekçesiyle iki yıl hapis cezasına çarptırıldı. Daha sonra 1898 yılında *The Ballad of Reading Goal* (*Reading Zindanı Melodisi*) adlı eserinde hapisane hayatını anlattığı kitabı yayımlandı. Ayrıca yine orada yaşadıklarıyla ilgili olarak itiraflarını içeren mektuplardan oluşan *De Profundis* (*Derin Keder*) adlı eseri kısaltılmış şekliyle 1905 yılında yayımlandı. 1897 yılında mahkûmiyet süresi sona erdikten sonra Avrupa'ya gitti ama izini kaybettirdi, 1900 yılında Paris'te vefat etti.

ayşe belma dehni

1956 İstanbul doğumludur. İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirmiştir. Mezun olur olmaz başladığı iş hayatında yaklaşık 25 yıl Türkiye'nin önde gelen özel kuruluşlarında dış ilişkilerle bağlantılı birimlerde çalıştı. 2001 yılında emekli oldu ve yaklaşık 14 yıldır roman çevirileri yapmaktadır, bu doğrultuda çeşitli yayınevlerinden çıkmış yaklaşık 30'u aşkın roman çevirisi mevcuttur. Halen çevirilerine devam etmektedir.

içindekiler

kronoloji.....	9
dorian gray'in portresi.....	19-320
sonsöz: oscar wilde üzerine	321
notlar.....	368

- 1854 Oscar Fingal O'Flahertie Willis Wilde, 16 Ekim 1854'te Protestan bir ailenin çocuğu olarak Dublin'de dünyaya geldi. Babası Sir William Wilde (1815-76) önemli bir göz cerrahıydı, annesi Jane Francesca Wilde (kızlık soyadı Elgee) (1821-96), milliyetçi bir şair olarak oldukça ünlü biriydi, 1840'lı yıllarda şiirlerini İngilizce anlamı "Umut" olan "Speranza" takma adı altında yazdığı bilinmektedir.
- 1864 Enniskillen'deki Portora Royal School'a girdi.
- 1871 Eski Tarih Profesörü, Rahip J.P. Mahaffy (1839-1919) ile tanışıp yakın dost oldu ve ardından Dublin'deki Trinity College'e girdi.
- 1874 Haziran ayında, Oxford Üniversitesi'ne bağlı Magdalen College'in burs imtihanlarını kazanmak için üniversitenin imtihanlarına girdi. Bu dönemde ilk şiirlerinden bazılarını yazdı. Ekim ayında Oxford'a girdi.
- 1875 Haziran ve Temmuz aylarında Mahaffy ile birlikte İtalya turuna çıktı, Floransa, Bolonya, Venedik ve Milano'yu gezdi.

- 1877 Mart ve Nisan ayında İtalya ve Yunanistan gezisine çıktı, gezi Papa IX. Pius'a resmi bir ziyarette bulunmayı da içeriyordu. Nisan sonunda Londra'daki ünlü Grovenor Galeri'ye özel bir ziyarette bulundu. Mayıs ayında Prens Rupert kılığında bir maskeli baloya katıldı.
- 1878 Nisan ayında Sir William ve Rahip Mahaffy'nin tüm itirazlarıyla onun cesaretini kırmalarına rağmen, Londra'daki Brompton Mabesinde Rahip Sebastian Bowden'ı ziyaret ederek büyük ilgi duyduğu Katolik dinine dönme düşüncesiyle ilgili özel bir görüşmede bulundu. Haziran ayında Oxford Üniversitesi Bitirme Sınavlarına girdi, takip eden ay iki dalda birden şeref maddalyası ödülü kazandı. "Ravenna" adlı şiiri ile bu dalda en saygın ödül olan Newdigate Ödülü'nü kazandı. Kasım sonunda çok geçmeden ressam Frank Miles (1852-91) ile odalarını paylaşacakları Londra'ya taşındı.
- 1879 *World* dergisinde büyük saygı duyduğu Fransız aktris Sarah Bernhardt (1844-1923) adına yayımlanan şiiri onu ülkenin en ünlü edebiyat adamı konumuna taşıdı. Giysileri, davranışları ve konuşma tarzıyla çok kısa sürede basın ilgi odağı oldu. Ve çok geçmeden ona karşı takınılan ve pek çok sahte samimiyet içeren tavrın dış görünüş ve biçimsellik üzerine kurulu Estetik Akımla ilgili olduğuna karar verdi.
- 1880 Ekim ayında, söz konusu Estetik Akımla ilgili olarak, adıyla ünlenen hiciv tarzını yansıttığı bir çizgi roman George Du Maurier (1834-96) tarafından *Punch* adlı popüler dergide yayımlandı.

- 1881 Mayıs ayında, masraflarını kendisinin üstlendiği *Poems (Şiirler)* yayımlandı, ancak bu konuda çoğu görüş olumsuzdu, bu yüzden *Punch* dergisinde hakkında oldukça alaycı ve aşağılayıcı sözler söylendi.
- 1881 Eylül ayında tiyatro yazarı Richard D'Oyly Carte (1844-1901) Wilde'ı estetik başlıklı bir konferans vermek üzere Kuzey Amerika turuna davet etti. Aralık ayında Rusya'daki Nihilist akımın konu edildiği *Vera* adlı oyununun Londra gösterimi iptal edildi. Böylece o da s.s. *Arizona* gemisiyle New York City'ye gitmek üzere yola çıktı.
- 1882 Ocak ayında New York City'ye vardı. Bir sonraki ay on aylık oldukça kârlı bir konferans turuna çıktı. Aralık ayında *The Duchess of Padua (Padua Düşesi)* adlı oyununun sahneye konması için sözleşme imzaladı. Gemiyle New York City'den Londra'ya geri döndü.
- 1883 Ocak ayında *Vera*'nın Amerika'da sahneye konması için şartları kabul etti. Ocak sonundan Mayıs ayına kadar dostlarıyla buluşmak üzere Paris'e gitti. Bunların arasında onun ilk biyografi yazarı olan Robert Harborough Sherard (1861-1943) ve Edmond de Goncourt (1822-96) gibi Fransız edebiyatının önde gelen isimleri vardı. Haziran ve Temmuz aylarında İngiltere'de "Amerika ile İlgili Kişisel İzlenimlerim" konulu konferanslar verdi. Ağustos ayında *Vera* adlı oyununun galası için New York City'ye gitti, oyun bir hafta sonra kapandı. Eylül ayında İngiltere'ye geri döndü ve 1885 yılı sonuna kadar düzenli olarak verdiği konferanslara devam etti.

- 1884 Mayıs ayında Constance Lloyd (1858-98) ile evlendi. Kasım ayında Londra'nın en etkili akşam gazetelerinden olan *Pall Mall Gazetesi*'nde eleştirmenliğe başladı.
- 1885 Nisan ayında "The Harlot's House" ("Bir Fahişenin Evi") adlı şiiri *Dramatic Review* adlı dergide yer buldu. İlk denemesi olan *Shakespeare ve Sahne Kostümleri (Shakespeare and Stage Costume) Ondokuzuncu Yüzyıl* dergisinde yayımlandı. Haziran ayında ilk oğlu Cyril dünyaya geldi.
- 1886 Kasım ayında ikinci oğlu Vyvyan dünyaya geldi. Amerikalı ressam James Abbott McNeil Whistler (1834-1903) Wilde'ın sanat hakkındaki görüşlerine *World* dergisi üzerinden saldırıda bulundu.
- 1887 Nisan ayında Cassell and Co.London yayınevi tarafından yayımlanan *Lady's World (Bir Leydinin Dünyası)* adlı derginin editörlüğünü aldı. Derginin adını *Woman's World (Bir Kadının Dünyası)* olarak değiştirdi. Geniş çapta feminist görüşün hâkim olduğu dergide kültür, edebiyat ve politik başlıklı pek çok konu işlenmekteydi ve kısa sürede çok yol katetti. Aynı zamanda pek çok önemli eleştirmenin de fikirleriyle dergiye katkısı söz konusuydu. 1889 yılında editörlüğü sona erene kadar buradaki işine devam etti.
- 1888 Mayıs ayında David Nutt ile birlikte *The Happy Prince and Other Tales (Mutlu Prenses ve Diğer Hikâyeler)* adlı peri masallarından oluşan koleksiyonu yayımlandı.
- 1889 Ocak ayında entelektüellik üzerine oldukça iddialı olduğu iki uzun denemesi yayımlandı. İlki *Pen, Pencil ve Poison (Sabit Kalem, Kurşun Kalem*

- ve *Zehir*) adlı denemesiydi, *Fortnightly Review*'de yayımlandı, diğerinin adı *Decay of Living* (*Çürüyen Yaşam*) idi ve *Ondokuzuncu Yüzyıl* dergisinde yayımlandı. Temmuz ayında Shakespeare'in sonelerinden bir hikâyenin konu edildiği *The Picture of Mr. W.H* (*Bay W.H'nin Portresi*) *Blackwood's Edinburgh Magazine* adlı dergide yayımlandı. Ağustos ayında J.B. Lippincott Company, Philadelphia'nın editörü J.M. Stoddart, Wilde'ı *Lippincott's Monthly Magazine*'de yayımlanmak üzere bir kurgu hikâye yazmasını teklif edip işbirliği yapmaya davet etti.
- 1890 Haziran ayında *Lippincott's Monthly Magazine* on üç bölümden oluşan *The Picture of Dorian Gray*'i yayımladı. Hikâyenin konusu anında Londra basınının muhafazakâr kesiminde yankı buldu ve düşmanca bir tavır takındı. Temmuz ile Eylül arasında ilk ve esaslı denemesi olan *The True Function and Value of Criticism: With Some Remarks on the Value of Doing Absolutely Nothing* (*Eleştirinin Değeri ve Gerçek Görevi: Kesinlikle Hiçbir Değeri Olmayan Bazı Görüşler Üzerine*) adlı eseri *Ondokuzuncu Yüzyıl* dergisinde yer aldı. Eserinin adı daha sonra *The Critic as Artist* (*Bir Sanatçı Olarak Eleştiri*) şeklinde değiştirildi.
- 1891 Ocak ayında *The Duchess of Padua* (*Padua Düşesi*) adlı eseri New York City, Broadway'de sahnelendi. Şubat ayında *The Soul of Man under Socialism* (*Sosyalizmin Altında Kalan Bir Adamın Ruhunu*) adlı eseri *Fortnightly Review* dergisinde yayımlandı. Mart ayında büyük tartışma konusu olan ve *Dorian Gray'in Portresi*'ni konu

- alan *Preface (Önsöz)* adlı eseri *Fortnightly Review* dergisinde yayımlandı. Nisan-Mayıs aylarında *Dorian Gray'in Portresi* yirmi bölüm ve tek cilt olarak Londra'daki Ward Lock & Co. yayın evi tarafından 1000 adet olarak basıldı. Kapağı ve sırtı Charles Ricketts'in (1866 -1931) özel tasarımıydı. Temmuz ayında yine Ward Lock & Co. tarafından roman bu kez büyük boy kâğıda ve 250 adet olarak basıldı, ayrıca Wilde'in deneme yazılarının yeniden gözden geçirilmiş koleksiyonu *Intentions (Niyetler)* da basılıp yayımlandı. Aynı süre içinde Wilde daha sonra aşığı ve partneri olacak olan Alfred Douglas (1870-1945) ile tanıştı. Kasım ayında peri masalları üzerine ikinci hikâye kitabı olan *A House of Pomegranates (Narlar Evi)* ortaya çıktı.
- 1892 Şubat ayında ilk komedi eseri olan *Lady Windermere's Fan (Leydi Windermere'nin Yelpazesi)* St. James Tiyatrosunda ilk kez sahnelendi. Oyun Temmuz sonuna kadar devam etti. Mayıs ayında ilk kez 1881 yılında yayımlanan *Poems (Şiirler)* adlı koleksiyonu Ricketts tarafından tasarlanan yeni bir kapak ve sırt sayfasıyla Elkin Mathews ve John Lane tarafından tekrar basılıp yayımlandı. Haziran ayında *Salomé* adlı oyunu Fransızca olarak Londra'daki Palace Tiyatrosu'nda Sarah Bernhardt'in oyunculuğunda sahnelenmesi planlandı ancak oyun Lord Chamberlain'in sansür koymasıyla iptal edildi.
- 1893 Şubat ayında Londra ve Paris'te *Salomé* adlı eserinin Fransızca gösterimi gerçekleşti. Nisan ayında ikinci sosyete komedisi *A Woman of No Importance'in (Önemsiz Bir Kadının)* Haymar-

- ket, Theatre Royal'de (Kraliyet Tiyatrosu) galası gerçekleşti. Oyunun gösterimi Ağustos'a kadar devam etti.
- 1894 Şubat ayında Mathews ve Lane, Douglas tarafından Fransızcadan çevrilip Aubrey Beardsley (1872-98) tarafından abartılı tarzda resimlendirilen *Salomé*'nin İngilizce versiyonunu yayımladı. Haziran ayında Ricketts tarafından tasarlanıp resimlendirilen *The Sphinx*, Ekin Matthews ve John Lane tarafından 250 adet ek baskı olarak basıldı. Temmuz ayında altı şiir *Fortnightly Review* dergisinde yer aldı. Eylül ayında Mathews ve Lane, *The Portrait of Mr. W.H.'nun* (*Bay W.H.'nin Portresi*) adlı eserinin yeniden yapılandırılmış olan yeni baskısını yayımlamayı kabul etmedi. Kasım ayında onun kendisine özgü on dokuz özdeyişi *A Few Maxims for the Instruction of the Over-educated* (*Gereğinden Fazla Eğitimli Birinin Öğrettiği Birkaç Özdeyiş*) başlığı altında *Saturday Review* dergisinde yer aldı. Aralık ayında yine aynı şekilde, bu kez otuz beş özdeyiş, *Phrases and Philosophies for the Use of the Young* (*Gençlerin Kullanması için Felsefi Görüşler ve Deyimler*) başlığı altında Oxford Üniversitesi öğrencilerinin çıkardığı *Chameleon* adlı dergide yayımlandı.
- 1895 Ocak ayında onun üçüncü sosyete komedisi *An Ideal Husband* (*İdeal Bir Koca*), Haymarket, Tiyatro Royal'de gösterime girdi. Hemen ardından dördüncü sosyete komedisinin, *The Importance of Being Earnest* (*Dürüst Olmanın Önemi*) ilk gösterimi St. James Tiyatrosu'nda yapıldı. Mart ayında ona iftira atan Douglas'ın babasına karşı

dava açtı. Sekizinci Queensberry Markisi olarak bilinen John Sholto Douglas (1844-1900) Wilde’i homoseksüellik ve cinsel sapkınlıkla suçlamıştı. Nisan ayı başında Wilde’in açtığı karşı dava düştü. Kraliçe’nin Wilde’in aleyhine yazmış olduğu bir bildiri mahkeme tarafından delil olarak gösterildi. *An Ideal Husband (İdeal Bir Koca)* gösterimden kaldırıldı. Mayıs başında jüri Wilde’in doğrudan doğruya yargıca kendileri hakkında soru sormasına izin vermedi. Duruşma ertelendi ve yeni bir duruşma emri verildi. *The Importance of Being Earnest (Dürüst Olmanın Önemi)* gösterimden kaldırıldı. Wilde 1885 yılında çıkartılan Ceza Hukuku Değişikliği Yasası hükümleri uyarınca özel hayatında başka erkeklerle birlikte olduğu ve “Büyük bir ahlaksızlık” yaptığı gerekçesiyle tutuklanıp iki yıl tek başına ağır şartlarda hücre hapsiyle cezalandırıldı. Londra, Pentonville Hapishanesi’ne götürüldü. Temmuz’da Wandsworth Hapishanesine transfer edildi. Ekim ayında Ward, Lock & Co. *The Picture of Dorian Gray (Dorian Gray’in Portresi’nin)* ikinci büyük sayfa baskısını gerçekleştirdi. Kasım ayında Londra’nın batısındaki Reading Goalé getirildi.

1896 Şubat ayında Paris’te Théâtre de l’Oeuvre’de *Salomé* adlı oyunun ilk gösterimi gerçekleşti.

1897 Ocak ile Mart ayları boyunca büyük olasılıkla Douglas’a yönelttiği 30.000 kelimelik hapishane mektubunu bitirdiği düşünülmektedir. Ve 1905 yılında yazın işlerinden sorumlu ve yetkili kıldığı yardımcısı Robert Ross (1869-1918) bunu *De Profundis (Derin Keder)* adı altında başlı